ÜMUMMİLLİ LİDER HEYDƏR ƏLİYEV–85

Xronika

Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətinin salnaməsi

Azərbaycanın çoxəsrlik dövlətçilik tarixində ulu öndərimiz Heydər Əliyevin müstəsna yeri vardır. Ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycan dövlətini və millətini zamanın ən çətin sınaqlarından çıxararaq ölkənin ictimai-siyasi, iqtisadi və mədəni-mənəvi tərəqqisinə nail olmuş qüdrətli şəxsiyyətdir. Azərbaycanın müasir tarixinin taleyüklü hadisələrlə dolu olan otuz ildən artıq bir dövrü məhz Heydər Əliyevin adı və fəaliyyəti ilə bağlıdır. Ulu öndərimizin hakimiyyətdə olduğu–istər 1969-1982-ci illər, istərsə də 1993-2003-cü illər Azərbaycanın sözün həqiqi mənasında çiçəkləndiyi, hərtərəfli inkişaf dövrü olmuşdur.

Azərbaycanın siyasi və iqtisadi müstəqilliyinin təməl daşları hələ Heydər Əliyevin respublikamıza birinci rəhbərliyi dövründə qoyulmuşdu. Müstəqillik illərində isə məhz ulu öndərimizin gərgin və titanik səyləri, düşünülmüş müdrik siyasi kursu sayəsində Azərbaycan nəinki öz suverenliyini qoruyub saxlamış, onu əbədi prosesə çevirmiş, dünyanın qüdrətli dövlətləri səviyyəsinə yüksəltmişdir. Təsadüfi deyil ki, ulu öndərimiz Heydər Əliyevin fəaliyyəti öz əhəmiyyəti etibarilə Azərbaycanın hüdudlarından çox-çox kənara çıxır. Dünyada baş verən proseslərə təsiri baxımından xüsusilə seçilən və bəşəriyyətin ən aktual çağırışlarına cavab verən dahi Heydər Əliyev zamanəmizin tanınmış siyasi və ictimai xadimləri arasında müstəsna yer tutur. Ulu öndərimizin siyasi kursu daim Azərbaycana uğur gətirib və bu gün də gətirməkdədir.

"Respublika" qəzeti 2008-ci ilin 8 aprel nömrəsindən başlayaraq Azərbaycanın və böyük türk dünyasının dahi şəxsiyyəti Heydər Əliyevin anadan olmasının 85 illiyi münasibətilə onun fəaliyyətinin müəyyən dövrünü (1993-2003) xronoloji ardıcıllıqla geniş oxucu kütləsinin nəzərinə çatdırmağı məqsədəuyğun sayır.

15 iyun 1993

Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin sədri seçilmişdir.

16 iyun 1993

Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin sədri Heydər Əliyev Rusiyanın respublikamızdakı fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Valter Şoniyanı qəbul etmişdir.

Valter Şoniya respublika parlamentinin sədri seçilməsi münasibətilə Rusiya Ali Sovetinin sədri Ruslan Xasbulatovun təbrik teleqramını ona təqdim etmişdir.

17 iyun 1993

Gürcüstan Respublikası Baş nazirinin birinci müavini Avtandil Margianini və Qardabani Rayonu İcra Hakimiyyətinin başçısı Xuta Mamaladzeni qəbul etmişdir.

İran İslam Respublikasının Bakıdakı fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Əli Əsgər Nəhavəndianı qəbul etmişdir.

18 iyun 1993

Milli Məclisin günortadan sonra keçirilən növbədənkənar iclasında sədrlik etmişdir.

19 iyun 1993

Türkiyənin Bakıdakı səfiri Altan Karamanoğlunu qəbul etmişdir.

20 iyun 1993

Heydər Əliyevin sədrliyi ilə Ali Sovetin, Prezident Aparatının, Nazirlər Kabinetinin, ayrı-ayrı nazirliklərin və baş idarələrin rəhbərliyinin iştirakı ilə müşavirə keçirilmişdir.

21 iyun 1993

ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Riçard Maylsı qəbul etmişdir.

BMT-nin Azərbaycandakı nümayəndəliyinin başçısı Mahmud əl-Səidi qəbul etmişdir.

Müstəqilliyi möhkəmləndirmək üçün xalqımızın, millətimizin qədim tarixini, keçdiyi yolu elmi surətdə tədqiq edib, əsərlər, illüstrativ materiallar, kinolentlər yaratmaq, bunu həm öz xalqımıza, həm də bütün dünya xalqlarına göstərmək lazımdır.

Heydər ƏLİYEV.

Xronika

22 iyun 1993

Böyük Britaniyanın Rusiya və Azərbaycandakı səfiri Brayan Folu qəbul etmişdir.

23 iyun 1993

Milli Məclisin iclasına sədrlik etmişdir.

Əbülfəz Elçibəyin Bakıya qayıtması barədə prezidentlə danışıqlar aparmaq üçün Naxçıvan Muxtar Respublikasına getmiş nümayəndə heyətini qəbul etmişdir.

Türkiyə Respublikasının Bakıdakı səfiri Altan Karamanoğlunu onun xahişi ilə qəbul etmişdir.

ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Riçard Maylsı qəbul etmişdir.

24 iyun 1993

Milli Məclis "Azərbaycan Respublikasının prezidenti Əbülfəz Qədirqulu oğlu Əliyevin (Elçibəyin) Azərbaycan Respublikası prezidenti vəzifələrini daha icra edə bilməməsi və Azərbaycan Respublikası prezidentinin səlahiyyətinin Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin sədri Heydər Əlirza oğlu Əliyevə keçməsi haqqında" qərar qəbul etmişdir.

25 iyun 1993

Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Altan Karamanoğlunu qəbul etmişdir.

Almaniyanın Bakıdakı səfiri Tomas Terstegeni onun xahişi ilə qəbul etmişdir.

İran İslam Respublikasının Bakıdakı səfiri Əli Əsgər Nəhavəndianı onun xahişi ilə qəbul etmişdir.

26 iyun 1993

ABŞ-ın İnsan Hüquqlarını Müdafiə Təşkilatının - "Helsinki Votç"un sədri Conatan Fantoymu, onun köməkçisi Kurt Soderlandı və təşkilatın keçmiş SSRİ ölkələri üzrə nümayəndəsi Reçel Denberi qəbul etmişdir.

1 iyul 1993

"Amoko Kaspian Si Petroleum Kompani" şirkətinin sədri və prezidenti Robert Blantonu, şirkətin vitse-prezidenti və Azərbaycandakı nümayəndəsi Tim Harnetti və digər nümayəndələri qəbul etmişdir.

2 iyul 1993

Xarici ölkələrin Bakıdakı səfirlərini və diplomatik nümayəndəliklərinin başçılarını qəbul etmiş, xarici neft şirkətləri ilə imzalanmış bəyannamələrin icrasının dayandırılması səbəbləri haqqında və son günlər Ermənistan silahlı qüvvələrinin torpaqlarımıza hücumlarının genişləndirilməsi ilə əlaqədar bəyanat vermişdir.

3 iyul 1993

Beynəlxalq Əmək Təşkilatının "Kollektiv danışıqlara köməklik göstərilməsi haqqında" konvensiyasına qoşulması haqqında Milli Məclisin qərarlarını imzalamışdır.

4 iyul 1993

"Ostankino" Dövlətlərarası Televiziya Şirkətinin "Birbaşa efirdə dialoq" proqramına müsahibə vermişdir.

5 iyul 1993

Respublikada yaranmış vəziyyətlə əlaqədar ABŞ, Rusiya və Türkiyənin Bakıdakı səfirlərini və BMT-nin Azərbaycandakı səlahiyyətli nümayəndəsini qəbul etmiş, bəyanat vermişdir.

7 iyul 1993

Gürcüstan Respublikası Baş nazirinin müavini Avtandil Margianini və ticarət naziri Murtuz Zankalanini qəbul etmişdir.

10 iyul 1993

ATƏM-in Minsk qrupunun başçısı Mario Rafaellini qəbul etmişdir.

14 iyul 1993

Münaqişə zonasından qayıdan M.Rafaellini qəbul etmişdir.

(davamı növbəti sayımızda)

Heydər Əliyev və Azərbaycanda kitabxana quruculuğu

Kitabxana xalq, millət üçün müqəddəs bir yer, mənəviyyat, bilik, zəka mənbəyidir.

Heydər ƏLİYEV.

2008-ci il may ayının 10-da ulu öndər, xalqımızın ümummilli lideri, müstəqil Azərbaycan dövlətçiliyinin memarı, Azərbaycanımızın qüdrətli dövlətlər sırasına yüksəlməsi üçün böyük xidmətlər göstərmiş Heydər Əliyevin 85 yaşı tamam olur.

Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin 85 illik yubileyi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı xalqımız tərəfindən böyük ruh yüksəkliyi ilə qarşılanmış və yubileyin keçirilməsinə həsr edilmiş böyük tədbirlər həyata keçirilməyə başlanmışdır. Bütün bunlar ulu öndərə böyük xalq məhəbbətinin parlaq təzahürüdür.

XX əsrin II yarısında hakimiyyətə gələn, 34 il ardıcıl olaraq dövlət sükanı arxasında məharətlə dayanan, Azərbaycanın tərəqqi və inkişafı naminə cahanşümul, tarixi əhəmiyyətə malik işlər görən bu böyük insan Azərbaycan xalqının sevimli rəhbəri imicini qazanmaqla yanaşı, dünya şöhrətli bir siyasi xadim səviyyəsinə qalxmış, dünyanın görkəmli siyasətçilərinin etiraf etdiyi kimi Şərqin ulduzuna çerilmişdir.

XX əsrin 60-cı illərinin keçmiş SSRİ məkanında inkişaf etmiş sosializm illəri adlandırılmasına baxmayaraq, Azərbaycan iqtisadi və mədəni cəhətdən geridə qalmış respublikalardan biri idi. 60-cı illərdə Azərbaycan iqtisadiyyatı bütünlükdə böhran mərhələsini yaşayırdı. Bu dövrü xarakterizə edən Heydər Əliyev yazırdı: "Qətiyyətlə bildirmək olar ki, 60-cı illərdə respublika iqtisadiyyatı bütünlükdə dərin və uzunmüddətli böhran mərhələsinə qədəm qoymuşdu".

Məhz buna görədir ki, 1969-cu ilin 14 iyulunda keçirilən Azərbaycan KP Mərkəzi Komitəsinin plenumu Heydər Əlirza oğlu Əliyevi Azərbaycan KP MK-nın birinci katibi seçdi. Heydər Əliyevin siyasi hakimiyyətə ilk gəlişi ilə Azərbaycan özünün həqiqi inkişafını tapdı. O, respublikamızın gələcək inkişafında çox əhəmiyyətli rol oynadı. Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi təxirəsalınmaz tədbirlər nəticəsində ölkədə baş verən canlanma xalqda yüksək əhval-ruhiyyə, gələcəyə böyük inam yaratdı. Ölkəmiz inkişaf edib müttəfiq respublikalar içərisində öncül yerlərdən birini tutdu. Bununla da Azərbaycanın tarixində yeni bir dövr - Heydər Əliyev dövrü - böyük dönüş mərhələsi başlandı. Bu mərhələ Azərbaycanın inkişaf salnaməsinə ən parlaq quruculuq mərhələsi kimi daxil olmuş, sənayenin, kənd təsərrüfatının və mədəniyyətin bütün sahələrində tərəqqi baş vermişdi.

Belə ki, 1969-1982-ci illərdə respublikada milli gəlirin ümumi həcmi 2,5 dəfə, sənaye istehsalı 2 dəfə, xalq istehlak malları istehsalı 3 dəfə, kənd təsərrüfatı məhsulları 2,5 dəfə artmışdı.

Bu dövrdə 250-dən çox fabrik, zavod, istehsal obyektləri tikilmiş, iki milyondan çox vətəndaşın mənzil şəraiti yaxşılaşmış, Bakıda və respublikanın digər şəhərlərində böyük mikrorayonlar salınmışdı.

70-80-ci illərdə Azərbaycanda iqtisadiyyat, sənaye, kənd təsərrüfatı ilə yanaşı olaraq milli mədəniyyət, incəsənət, elm və təhsil sahəsində də böyük işlər görülmüş, milli oyanış baş vermişdi. Ulu öndər Heydər Əliyevin apardığı olduqca ehtiyatlı və incə siyasət bilavasitə milli şüurun oyanmasına, azərbaycanlıların özünü bir millət kimi dərk etməsinə, mədəni irsə, milli adət-ənənələrə, soykökə qayıdış kimi olduqca təqdirəlayiqdir.

Məhz bu müdrik siyasət ölkədə aparılan milli siyasətdə bir yumşalmaya səbəb olmuş, sanki sükut buzu sınmışdı. Azərbaycanın görkəmli ziyalıları, şairləri, yazıçıları, alimləri tarixi keçmişimiz, milli mədəniyyətimiz, dilimiz, ədəbiyyatımız, milli ideologiyamız haqqında obyektiv, bəzən də böyük siyasətə uyğun gəlməyən fikirlər söyləməyə başlamışdılar. Heydər Əliyevin ardıcıllıqla həyata keçirdiyi milli oyanış siyasətindən qidalanan ziyalılar Azərbaycan tarixinə, dilinə, ədəbiyyatına və mədəniyyətinə dair fundamental araşdırmalar aparmağa başlamışdılar. Artıq milli tariximizə, dilimizə, ədəbiyyatımıza, mədəniyyətimizə, görkəmli şəxsiyyətlərimizə dair sanballı əsərlər meydana gəlmiş, çoxcildli Azərbaycan ensiklopediyası nəşr edilmişdi.

Heydər Əliyevin məqsədyönlü siyasi fəaliyyəti nəticəsində Azərbaycanda milli özünüdərk prosesi xeyli dərinləşmiş, yaradıcı ziyalıların elmi fəaliyyətində milli-mənəvi dəyərlərin tədqiqi geniş yer tutmağa başlamışdı. Beləliklə, XX əsrin 70-80-ci illəri respublikamızda iqtisadiyyat, elm, təhsil və mədəniyyətin inkişafı sahəsində böyük tərəqqi və inkişaf illəri, dönüş dövrü olmuşdur. Respublikanın bütün iqtisadi, ictimai, siyasi, mədəni, mənəvi, ideoloji həyatını əhatə edən bu mərhələ Heydər Əliyev dühasının böyük təntənəsi idi.

Məhz bu mərhələdə Heydər Əliyevin "xalq, millət üçün müqəddəs bir yer, mənəviyyat, zəka mənbəyi" adlandırdığı kitabxana işi də böyük inkişaf yolu keçmiş, yeni-yeni uğurlar qazanaraq xalqın milli-mənəvi dəyərlərindən birinə çevrilmişdir.

60-cı illərdə respublikamızda baş verən dərin iqtisadi böhran ölkənin bütün iqtisadi, siyasi, mədəni həyatına mənfi təsir etdiyi kimi mədəniyyətin ayrılmaz tərkib hissəsi olan kitabxana işindən də yan keçməmişdir. Bu dövrdə nəinki kitabxanaların sayı artmamış, əksinə, kənd kitabxanalarının sayı azalmışdı. Məhz belə bir şəraitdə hakimiyyətə gələn Heydər Əliyev kitab və kitabxana işinə xüsusi diqqət və qayğı yetirdi. Azərbaycanda kitabxana işinin inkişafında Heydər Əliyev mərhələsi başlandı. Kitabxana işinin inkişafında Heydər Əliyev mərhələsi öz xarakterinə və mahiyyətinə görə keçmiş mərhələlərdən öz demokratizminə, məqsədyönlülüyünə, humanizminə, kitabxana xidmətinin xalqa yaxınlaşmasına, oxucu-kitabxana münasibətlərinin daha da təkmilləşməsinə, kitabxana işinə senzura nəzarətinin yumşalmasına, milli dəyərlər sistemində kitabxana işinə diqqətin yeniləşməsinə və nəhayət, kitabxanalara dövlət qayğısının artmasına görə fərqlənirdi. Bütün bunlar ulu öndərin kitab və kitabxananı milli dəyərlərimizin qorunub saxlanmasında və təbliğində mühüm vasitə kimi qiymətləndirməsindən irəli gəlirdi.

Kitaba və kitabxanaya böyük qiymət verən Heydər Əliyev özü də dünya dövlət başçılarının çoxuna müyəssər olmayan qiymətli, çoxcildli kitabların müəllifi kimi tanınmışdır. İftixar hissi ilə demək olar ki, özünün respublikaya rəhbərlik etdiyi 34 illik fəaliyyəti dövründə Heydər Əliyev böyük təşkilatçılıq, nəhəng quruculuq işləri ilə yanaşı zəngin elmi-nəzəri və mənəvi bir irs yaratmışdır. Bu irs qiymətli mənəvi sərvətimiz kimi elmimizin və mədəniyyətimizin qızıl fonduna daxil edilmişdir.

Heydər Əliyevin tariximizə, dilimizə, ədəbiyyatımıza, milli ideologiyamıza, soykökümüzə həsr edilmiş dərin məzmunlu əsərləri bütün elm sahələrindəki elmi araşdırmaların metodoloji əsasıdır. Bu əsərlər Azərbaycanşünaslığa böyük hədiyyədir. Bu əsərlər siyasi tarix, vətəndaşlıq, həmçinin dövlət quruculuğu dərsliyidir.

Heydər Əliyevin hər bir əsəri böyük elmi-mədəni əhəmiyyətə malikdir. Əsrlər keçəcək, illər bir-birini əvəz edəcək, nəsillər dəyişəcək, bu əsərlər isə yaşayacaq, neçə-neçə nəsillərə, Azərbaycan xalqının gələcəyinə xidmət edəcəkdir. Çünki bu əsərlər zamanın sifarişidir, xalqın tarixidir. Bu əsərləri zaman özü yaratdığından daim yaşayacaq, gələcəyə işıq salacaq. Heydər Əliyevin əsərlərini mütaliə edərkən məlum olur ki, bu əsərlərdə çox geniş elmi məlumat toplanmışdır. Bu əsərlərdə bəşəriyyətin görkəmli dövlət, elm və mədəniyyət xadimlərindən gətirilən sitatlar, məlumatlar və elmi fikirlər müəllifin çox geniş mütaliə dairəsinə, çox zəngin və dərin biliyə, elmi məlumata malik olan bir şəxsiyyət, görkəmli bir ziyalı olduğunu sübuta yetirir. Hazırda respublikamızda Heydər Əliyevin ayrı-ayrı əsərləri ilə yanaşı olaraq Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatı tərəfindən "Müstəqilliyimiz əbədidir" başlığı ilə çoxcildli əsərləri çap edilir. Bu cildlərin 20-ci cildi çapdan çıxmışdır. Mütəxəssislərin təxmini hesablamalarına görə onun əsərləri tam nəşr edilsə, 40-45 cild olmalıdır.

Etiraf edilməlidir ki, Heydər Əliyev kimi zəngin elmi-ədəbi irsi, çoxsaylı əsərləri olan dövlət başçıları olduqca azdır. Azərbaycan xalqı, ölkəmizin bütün yaradıcı ziyalıları, çoxminli oxucuları ulu öndərin bu böyük, zəngin irsi ilə fəxr edir, onu oxuyur, öyrənir, öz gündəlik fəaliyyətlərində ondan faydalanırlar. Bu əsərər hamı üçün həyat dərsliyidir. Respublikamızın böyük kitabxana şəbəkələrinin qızıl fonduna daxil olan Heydər Əliyevin əsərləri oxucuların, xüsusilə gənc oxucuların ən çox sevdiyi kitablardır. Kitabxanalarımız ulu öndərin əsərlərinin toplanıb saxlanması və təbliği sahəsində böyük təcrübə qazanmışlar.

Bütün bunlar bir daha təsdiq edir ki, yüksək mənəviyyata, geniş mütaliə dairəsinə malik olan Heydər Əliyev böyük kitab həvəskarı olmuş, onu sevmiş, mütaliəni insan biliyinin əsas amili hesab etmişdir. Kitabı təhsilin, elmin, insanın həyat fəaliyyətinin əsas vasitəsi kimi qiymətləndirən Heydər Əliyev yazırdı: "Hər birimiz ancaq kitab vasitəsi ilə təhsil almış, elmlərə yiyələnmiş, həyatda yaşamağa, fəaliyyət göstərməyə hazırlaşmışıq. Ona görə də hər birimiz kitablara borcluyuq. Həm kitabları yazıb yaratmaq, həm də onları nəşr etmək əsas vəzifələrimizdən biridir".

(davamı 4-cü səhifədə)

Heydər Əliyev və Azərbaycanda kitabxana quruculuğu

(əvvəli 3-cü səhifədə)

Azərbaycanda kitabxana işinin inkişafının Heydər Əliyev mərhələsi kimi xarakterizə olunan 70-80-ci illərdə böyük öndərin həyata keçirdiyi müdrik siyasət nəticəsində geniş islahatlar aparılmış, kitabxana işi həm kəmiyyət, həm də keyfiyyətcə inkişaf edib təkmilləşmişdir. Dövlətin kitabxana işi sahəsində apardığı islahatlar nəticəsində kitabxanaların sayı artmış, yeni kitabxanalar yaradılmış, mövcud kitabxanaların maddi-texniki bazası möhkəmlənmiş, binaları təmir edilmiş, yeni avadanlıqla təmin edilmiş, kitab fondları əsaslı şəkildə inkişaf etmiş, metodik təminat sistemi təkmilləşmiş, oxuculara xidmət sistemi tamamilə yenidən qurulmuş, yüksək ixtisaslı kadrlarla təmin edilmiş və nəhayət 70-ci illərdə bütün SSRİ miqyasında həyata keçirilən kitabxanaların mərkəzləşdirilməsi müvəffəqiyyətlə başa çatdırılmışdır. Bu dövrdə yüksək ixtisaslı kitabxanaçı kadrlar Bakı Dövlət Universitetinin kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsi tərəfindən hazırlanırdı. 70-80-ci illərdə kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsində qəbul planı iki dəfə artırılmış, fakültənin maddi-texniki bazası, kadr potensialı xeyli güclənmişdi. Ulu öndər Heydər Əliyev kitabxanaçı kadrların hazırlanmasına ciddi qayğı göstərirdi. Azərbaycanın ucqar kənd rayonları üçün kadrlar yetişdirilməsində xüsusi qaydalar hazırlanmışdı. Respublikada nadir ixtisaslar üçün ali məktəblərə müsabiqədənkənar qəbul aparılırdı. Kitabxanaçılıq ixtisası da bu plana daxil edilmişdi. İldə təxminən 60-70 nəfər Azərbaycanın ucqar kənd rayonlarında yaşayan gənclərdən əlavə olaraq kitabxanaçılıq fakültəsinə qəbul edilirdi. Bu tədbir 70-80-ci illərdə kənd kitabxanalarını yüksək ixtisaslı mütəxəssis kadrlarla təmin etməkdə böyük rol oynadı.

Həmçinin 60-70-ci illərdə respublikamızın mənəvi həyatında xalqımızın öz soykökünə, milli adət-ənənələrinə qayıtması prosesi geniş vüsət almış, bütün xalq kütləsini əhatə etmişdi. Milli özünüdərk, milli mənlik şüurunun yeniləşməsi, milli ideologiyanın formalaşması kitabxana işinə də öz təsirini göstərmiş, kitabxana işinin məzmununda yeni dünyagörüşü, xalqın tarixini, dilini, ədəbiyyatını, mədəniyyətini, adət və ənənələrini, vətən məhəbbəti və vətənpərvərlik ideyalarını təbliğ etmək prosesi geniş vüsət almışdı. Bu proses kitabxana işinin bütün formalarını, kitab fondunun komplektləşdirilməsi, oxuculara xidmət, kitabxanaların idarə olunması, məlumat-biblioqrafiya, kütləvi işlər və s. sahələri əhatə etmişdi. Bütün bunlar ölkəmizdə sovet senzurasının hökm sürdüyü, milli ideologiyaya düşmən ideologiyası kimi baxıldığı, milləti sevməyin millətçilik kimi qiymətləndirildiyi, böyük rus şovinizminin hökmranlıq etdiyi bir dövrdə baş verirdi. Bütün bunlar ulu öndərin ölkə miqyasında həyata keçirdiyi siyasət sahəsində mümkün olmuşdu.

Beləliklə, 1970-1980-ci illərdə kitabxana işinin inkişafının Heydər Əliyev mərhələsində əldə edilmiş nailiyyətləri daha dəqiq göstərmək üçün rəqəmlərə müraciət edək.

Əgər 1970-ci ildə Azərbaycanda 25 milyon 400 min nüsxə kitab fonduna malik 2923 kütləvi kitabxana var idisə, 1985-ci ildə 38 milyon 800 min kitab fondu olan 4245 kütləvi kitabxana fəaliyyət göstərirdi. Son 15 ildə kitabxanaların sayı 1322 ədəd, kitab fondu isə 13 milyon 400 min nüsxə artmışdır. Əgər kütləvi kitabxanalarda orta hesabla hər oxucuya 90 kitab düşürdüsə, 1985-ci ildə 578 kitab düşürdü. Yəni son 15 ildə hər 100 nəfərə düşən kitabların miqdarı 488 nüsxə artmışdı. Açılan yeni kitabxanaların bilavasitə indiyə qədər kitabxanası olmayan yaşayış məntəqələrində açılması olduqca böyük nailiyyət idi. Dövrün əsas xüsusiyyətlərindən biri uzun illərdən bəri dövlət orqanlarının diqqətindən kənarda qalmış kənd kitabxana şəbəkəsinin inkişafına böyük qayğı olmuşdur. Bu dövrdə kənd yerlərində 1192 yeni kitabxana açılmış, onların fonduna 7 milyon 800 min nüsxə kitab daxil olmuşdur.

1970-1985-ci illərdə əhaliyə kitabxana xidməti sahəsində əldə edilmiş ən böyük nailiyyət kitabxana oxucularının sayının və onlara verilən kitabların miqdarının artması olmuşdur. Əgər 1980-ci ildə bütün kütləvi kitabxanalarda 2,7 milyon oxucu olmuş, onlara 61,3 milyon kitab və jurnal verilmişdisə, 1985-ci ildə 3,2 milyon oxucu olmuş, onlara 68 milyon nüsxə kitab və jurnal verilmişdir. İl ərzində hər bir oxucuya verilən kitab və jurnalların sayı da xeyli çoxalmışdı. Orta hesabla hər bir oxucuya 23 kitab düşürdü.

Respublikamızda "Kitabxana işinin inkişafında Heydər Əliyev mərhələsi" kimi xarakterizə edilən 1970-1985-ci illərdə kütləvi kitabxana şəbəkəsi ilə yanaşı olaraq Azərbaycan təhsil, səhiyyə, kənd təsərrüfatı və s. nazirliklərin, AMEA-nın, idarə və müəssisələrin, partiya və həmkarlar təşkilatlarının kitabxana şəbəkələrilə böyük inkişaf yolu keçmiş, oxuculara kitabxana xidmətinin təşkili sahəsində böyük nailiyyətlər əldə etmişdir. Ayrı-ayrı nazirliklərin, idarə və müəssisələrin, kitabxana şəbəkələrinin miqdarı əhəmiyyətli dərcədə artmışdı. Xüsusilə ölkəmizdə elmin, texnikanın, təhsilin inkişafı ilə əlaqədar təhsil, elmi və xüsusi kitabxana şəbəkələrinin miqdarı artmış, onların ölkənin elmi-informasiya təminatında rolu güclənmişdi. Artıq 1981-ci ildə respublikada 8905 kitabxana fəaliyyət göstərirdi. Onların fondunda təxminən 70 milyon nüsxəyə qədər kitab toplanmışdı. Respublikamız kitabxana şəbəkələrinin sıx yerləşdiyi böyük kitab sərvəti ölkəsinə çevrilmişdi.

Bu göstəricilərin arxasında Azərbaycan mədəniyyətinə, kitab və kitabxana işinə xalq qayğısı, xalqın böyük oğlu Heydər Əliyevin dönməz iradəsi dayanmışdı.

1982-ci ildə Heydər Əliyevin Moskvaya rəhbər vəzifəyə getməsi ilə əlaqədar onun fəaliyyətinin Azərbaycan mərhələsi başa çatdı. Bu mərhələ Azərbaycanın həyatında çox uğurlu bir mərhələ kimi tarixin səhifələrinə həkk olundu. Bu mərhələnin yaradıcı və təşkilatçısı ulu öndər Heydər Əliyev öz doğma xalqının yaddaşında görkəmli dövlət xadimi, böyük siyasətçi, yüksək şəxsiyyət, müqəddəs bir insan kimi əbədiləşdi.

Heydər Əliyevin respublikadan getməsi tezliklə hiss edilməyə başladı. Respublikanın inkişafında tənəzzül baş verdi. Bu tənəzzül 80-ci illərin axırında və 90-cı illərin əvvəllərində daha da dərinləşdi, böhran həddinə gəlib çatdı.

1991-ci ilin oktyabrında Azərbaycan Ali Sovetinin Sessiyası Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyini elan etdi. Lakin dövlət müstəqilliyini qoruyub saxlamaq və daha da möhkəmləndirmək mümkün olmadı. Hakimiyyəti ələ keçirmiş iradəsiz, idarəçilik bacarığı olmayan, azğın erməni faşizminə qarşı mübarizə aparmaq, torpaqlarımızı qorumaq qabiliyyətindən uzaq rəhbərlər tezliklə rəhbərlikdən uzaqlaşdırıldılar. 1992-ci ildə hakimiyyətə gələn Xalq Cəbhəsi - Müsavat cütlüyü də nə daxili, nə xarici siyasətdə bir dönüş yarada bilmədilər. Səriştəsiz insanlardan ibarət olan bu dövlət ölkə daxilində gedən prosesləri tənzimləyə bilmədi. Ölkədə xaos, anarxiya hökm sürməyə başladı. Ölkə iqtisadiyyatı dağılmağa, xalqın milli sərvəti talan edilməyə başladı. Cəbhədəki məğlubiyyətlər hökuməti iflic vəziyyətə saldı. Ölkə vətəndaş müharibəsi və etnik toqquşmalar meydanına çevrilmişdi. Vətəndaş müharibəsi getdikcə reallaşırdı. Azərbaycanın ayrı-ayrı "xanlıqlara" bölünməsi təhlükəsi reallaşırdı.

Bax belə bir fəlakət anında müdrik Azərbaycan xalqı vətənin yeganə ümid yeri, qurtuluş məşəli, xalqın böyük vətənpərvər oğlu Heydər Əliyevi hakimiyyətə gətirdi. Heydər Əliyev boş qalmış idarəçilik sükanının arxasına keçdi. Bununla da Azərbaycanın xarici və daxili düşmənlərinin arzusu gözlərində qaldı.

Məhz həmin gün - 1993-cü ilin iyun günləri ilə Azərbaycanın qurtuluşu başladı. Xalqımız bu günü öz xilaskar oğlu Heydər Əliyevin şərəfinə "Qurtuluş günü" adlandırdı.

Heydər Əliyev olduqca çətin bir dövrdə hakimiyyətə gəlmişdi. Azərbaycan dövlətçiliyinin xilaskarı olan Heydər Əliyev ölkəmizi parçalanmaq təhlükəsinin, vətəndaş müharibəsinin və torpaqlarımızın işğal edilməsinin qarşısını aldı. Ölkədə iqtisadi, ictimai-siyasi, ideoloji-mənəvi həyatın normallaşmasına, ən mühümü isə sabitləşməsinə nail oldu. Ölkədə xaos, hərcmərclik aradan qaldırıldı. Hər şey öz axarına düşdü. Ölkənin iqtisadi, siyasi inkişafında baş verən dəyişikliklər, mədəniyyət, təhsil, elm və ümumiyyətlə sosial sahədə böyük islahatlar aparmaq, göstərilən sahələri inkişaf etdirmək imkanı verdi.

Müstəqilliyin ilk illərində ulu öndərin bilavasitə rəhbərliyi və qayğısı nəticəsində mədəniyyətimizin ayrılmaz hissəsi olan kitabxana işi sahəsində əsaslı islahatlar aparmaq, kitabxanaları qoruyub saxlamaq və inkişaf etdirmək mümkün oldu. Doğrudur, Sovetlər İttifaqı dövründə, xüsusilə 1970-80-ci illərdə respublikamızda kitabxana işinin inkişafı sahəsində xeyli müvəffəqiyyətlər əldə edilmişdi. Ancaq 80-ci illərin axırı – 90-cı illərin əvvəllərində ölkədə baş verən hakimiyyətsizlik, xaos, anarxiya, iqtisadi böhran kitabxana işinə olduqca böyük zərbə vurmuş, onu məhv olmaq təhlükəsi qarşısında qoymuşdu. Sözün əsl mənasında Heydər Əliyevin 1993-cü ildə hakimiyyətə gəlməsi ölkənin bütövlükdə qurtuluşu olduğu kimi kitabxanaları da məhvdən qurtardı.

Azərbaycan kitabxana ictimaiyyəti Heydər Əliyevi Azərbaycanımızın, dövlətçiliyimizin, xalqımızın xilaskarı olduğu kimi kitabxanaların da xilaskarı hesab edir.

80-ci illərin axırı – 90-cı illərin əvvəllərində kitabxana işinə ayrılan büdcə yarıbayarı azaldılmışdı. Kitabxanalara kitab almaq üçün ayrılan vəsait dayandırılmışdı. Kitabxanaların binalarının alınması, digər sosial obyektlərə çevrilməsi haqqında dövlət səviyyəsində səslər ucalmağa başlamışdı. Məhz 1993-cü ildə AXC-Müsavat cütlüyünün hakimiyyəti dövründə Bakı şəhərində və respublikanın digər regionlarında kitabxanaların binaları əlindən alınır, kitabxanalar yararsız binalara köçürülürdü. Bu dövrdə AXC-Müsavat rəhbərliyinin yuxarı dairələrində elmi müəssisələrin, mədəniyyət ocaqlarının bağlanması haqqında sərsəm fikirlər söylənməyə başlamış, bir çox mədəniyyət müəssisələrinin və kitabxanaların binası əlindən alınmış, kitabxanalar bağlanmışdı. 1992-ci ildə Respublika Tibb Kitabxanasının binası, Qubkin adına Həmkarlar İttifaqı Kitabxanasının binası, həmçinin onlarca həmkarlar təşkilatı kitabxanalarının binaları, ölkədə zavod və fabriklərin bağlanması ilə əlaqədar texniki kitabxanaların binaları, partiya təşkilatlarının kitabxana binaları alınmışdı. Kitabxana binalarının alınasında işbazlara kömək edən əsas bəhanələrdən biri binaların özəlləşdirilməsi olmuşdur. Məhz 1992-93-cü illərdə - kiçik bir zaman kəsiyində 100-dən artıq partiya kitabxanası, həmkarlar təşkilatının 326 kitabxanası, həmçinin 100-ə yaxın texniki kitabxana bağlanmağa məruz qalmışdı.

1993-cü ildə ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlişi mədəniyyətimizin ayrılmaz tərkib hissəsi olan kitabxanaların bağlanması, onların binalarının əllərindən alınması təhlükəsinin qarşısı alındı. Kitabxanaların qorunub saxlanılması və maliyyələşdirilməsi haqqında dövlət orqanlarına göstərişlər verildi.

1995-ci il sentyabr ayının 29-da "Azərbaycan Respublikasında 1995-1998-ci illər dövlət mülkiyyətinin özəlləşdirilməsinin dövlət proqramının təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə bağlı fərman imzalandı. Bu fərmanın birinci bölməsində "Özəlləşdirilməsi qadağan olunan müəssisə və obyektlərin siyahısı" verilmişdir. Bu siyahıya kitabxanaların daxil edilməsi kitabxanaları özəlləşdirmək və onların binalarını ələ keçirmək bəlasından xilas etdi.

1993-1999-cu illər keçid dövrü Azərbaycanda kitabxana işinin tarixinə kitabxanaların qorunub saxlanması uğrunda mübarizə illəri kimi daxil olmuşdur. Bu mübarizənin başında kitabxananı yüksək qiymətləndirən ulu öndər Heydər Əliyev dururdu. Keçid dövrünün hər cür çətinliyinə baxmayaraq bir sıra ictimai təşkilatların kitabxanaları istisna olmaqla Azərbaycan keçmiş SSRİ məkanında bütünlükdə dövlət kitabxana şəbəkəsini qoruyub saxlamağa müvəffəq olmuş yeganə dövlət olmuşdur.

1996-cı ildə bilavasitə prezidentin tövsiyəsi ilə Azərbaycan Nazirlər Kabineti "Kitabxana işi haqqında" qərar qəbul etdi. Bu qərarda kitabxana şəbəkələrinin qorunub saxlanması və əhaliyə kitabxana xidmətinin yaxşılaşdırılması vəzifəsi qarşıda qoyulmuşdu.

Doğrudur, keçid dövrünün çətinlikləri ilə əlaqədar kitabxanalar yeni ədəbiyyat ala bilmirdilər. Bu iş oxuculara xidmət işinin təşkilinə mənfi təsir göstərirdi. 1998-ci ildən kitabxanalara kitab almaq üçün dövlət büdcəsindən vəsait ayrılması bu çətinliyin aradan qaldırılmasına kömək etdi.

90-cı illərin axırlarında çətinliklə və zəif olsa da ayrı-ayrı nazirliklərin, elmi müəssisələrin böyük kitabxanaları informasiya texnologiyası ilə təmin olunmağa, kompüterləşdirilməyə və internetə qoşulmağa başladı.

Kitabxana işində demokratik prinsiplər geniş yer alır, müstəqil, suveren, dünyəvi, demokratik, hüquqi Azərbaycan dövlətinin kitabxana işi sahəsində siyasəti formalaşırdı. Bu siyasətin əsasında ulu öndər Heydər Əliyevin mədəniyyət, təhsil, elm, kitab və kitabxana işi haqqında ideyaları və baxışları dururdu.

Ulu öndər Heydər Əliyevin kitabxana işinə yüksək münasibətini və qayğısını göstərən əsas amillərdən biri M.F.Axundov adına Milli Kitabxanaya göstərdiyi böyük diqqətdir. Vaxtının məhdud olmasına baxmayaraq hörmətli Prezident 1995-1997-ci illərdə üç dəfə həmin kitabxanaya gəlmiş, onun işi ilə tanış olmuş, burada kitabxana işçiləri və oxucular qarşısında olduqca böyük elmi-mədəni və fəlsəfi əhəmiyyətə malik tarixi nitq söyləmişdir.

Məlum həqiqətdir ki, dünyanın görkəmli dövlət, elm və mədəniyyət xadimləri, alimləri və mütəfəkkirləri çox qiymətli elmi, mədəni, fəlsəfi əhəmiyyət kəsb edən fikirlər söyləmişlər. Bu fikirlər içərisində Heydər Əliyevin kəlamları öz məzmunu, elmi əhəmiyyəti və mahiyyəti etibarilə çox yüksəkdə durur.

Heydər Əliyev deyir: "Kitabxana xalq, millət üçün, cəmiyyət üçün müqəddəs bir yer, mənəviyyat, bilik, zəka mənbəyidir. Ona görə də kitabxanaya daimi hörmət xalqımızın mədəniyyətini nümayiş etdirən amillərdən biridir". Mübaliğəsiz demək olar ki, Heydər Əliyevin böyük fəlsəfi mahiyyət kəsb edən bu kəlamları dünya mədəniyyəti tarixində kitabxanaya verilən ən müdrik qiymətdir.

90-cı illərin axırında ulu öndər Heydər Əliyevin bilavasitə təşəbbüsü ilə respublikamızda mədəniyyətin ayrı-ayrı sahələri haqqında qanunlar qəbul edildi. 1998-ci ildə ölkəmizin tarixində ilk dəfə olaraq Milli Məclis "Kitabxana işi haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu"nu qəbul etdi. 6 fəsil 34 maddədən ibarət olan bu qanun "kitabxana işi sahəsində dövlət siyasətinin əsas prinsiplərini, kitabxana işi və kitabxana sisteminin ümumi əsaslarını, kitabxana fondlarının formalaşdırılması və mühafizəsi tələblərini, kitabxanalardan istifadə sahəsində vətəndaşların hüquq və vəzifələrini, kitabxana işi sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın prinsiplərini müəyyən edir".

Ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən imzalanmış bu qanun respublikamızda kitabxana quruculuğu sahəsində mühüm dövlət sənədi kimi kitabxana işinin gələcək inkişaf yolunu işıqlandırmaqla, respublika kitabxana ictimaiyyətinə ulu öndər tərəfindən bir hədiyyə oldu. Bu qanun Azərbaycanda kitabxana işinə dövlət münasibətinin, dövlət qayğısının və dövlət siyasətinin əsası, onun məhək daşıdır, respublikada kitabxana işinin qorunub saxlanmasının və inkişafının hüquqi bazasıdır.

Müstəqillik illərində respublikamızda keçid dövrünün çətinliyinə baxmayaraq ulu öndər Heydər Əliyevin böyük dövlətçilik siyasəti nəticəsində MDB ölkələrindən fərqli olaraq bir dənə də olsun dövlət kitabxanası bağlanmadı. Ölkəmizdə ən böyük şəbəkə olan Mədəniyyət Nazirliyinin kitabxana şəbəkəsi çətinliklə də olsa yaşadı, fəaliyyət göstərdi, əhaliyə kitabxana xidmətinin təşkilini müvəffəqiyyətlə davam etdirdi. Kitabxanalar dövlətçiliyimizin, milli ideologiyamızın, xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin irsini təbliğ etməkdə mühüm işlər görür. Bu şəbəkəyə bir milli kitabxana, bir Muxtar Respublika Dövlət Kitabxanası, iki respublika əhəmiyyətli sahəvi kitabxana, 74 şəhər və mərkəzləşmiş rayon kitabxanası, 3774 kənd kitabxanası daxildir. Orta hesabla ölkədə əhalinin hər 700 nəfərinə bir stasionar kitabxana düşür. Kitabxanaların fondunda 40 milyona yaxın kitab (sənəd) toplanmışdır. Orta hesabla ildə kitabxanalara 130 min nüsxə kitab, 30 min audiovizual sənəd daxil olur. Daxil olan ədəbiyyatın əksəriyyətini — 110 min nüsxədən artığını Azərbaycan dilində ədəbiyyat təşkil edir. Keçid dövrünün çətin şəraitində Mədəniyyət Nazirliyinin respublika əhəmiyyətli kitabxanaları: M.F.Axundov adına Respublika Milli Kitabxanası, Naxçıvan Muxtar Respublika Dövlət Kitabxanası, F.B.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası və C.Cabbarlı adına Gənclər Kitabxanası öz fəaliyyətini davam etdirmiş, oxuculara xidmət işini daim yaxşılaşdırmağa nail olmuşlar. Təkcə kütləvi kitabxanalar 2000-ci ildə 3 milyondan artıq oxucuya xidmət etmişdir.

Müstəqillik illərində böyük çətinliklə də olsa kitabxanaların kadr potensialını qoruyub saxlamaq mümkün olmuşdur. Bu dövrdə respublikamızın kitabxanalarında təxminən 30 minə yaxın kitabxana işçisi çalışırdı. Bunlardan 8167 nəfəri Mədəniyyət Nazirliyinin kitabxana sistemində işləyirdi. Onlardan 1552 nəfəri ali təhsilli, 3273 nəfəri isə orta və orta ixtisas təhsilli işçilərdir.

Müstəqillik dövründə ali peşə təhsilli kitabxana işçilərini Bakı Dövlət Universitetinin kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsi hazırlayırdı. Keçid dövrünün çətinliklərinə baxmayaraq fakültə ali təhsilli kitabxanaçı kadrların hazırlanmasını dayandırmamış, fakültənin qəbul planı azalmamışdır. Müstəqillik illərində fakültə 3 mindən artıq peşə ixtisas təhsilli kadr hazırlamışdır. Fakültədə kadr hazırlığında ciddi islahatlar aparılmış, kadr hazırlığı keyfiyyətcə yaxşılaşdırılmışdır. İndi Bakı Dövlət Universiteti kitabxanaçılıq-informasiya fakültəsinin yetirmələri müstəqil respublikamızın kitabxana və informasiya müəssisələrində aparıcı mütəxəssis kimi çalışmaqdadırlar.

Müstəqillik illərində Azərbaycanda ulu öndər Heydər Əliyevin bilavasitə rəhbərliyi və qayğısı sayəsində ayrı-ayrı nazirliklərin, idarə və müəssisələrin kitabxana şəbəkələri cəmiyyətin informasiya təminatında yaxından iştirak etməklə oxuculara kitabxana xidmətinin təşkilində mühüm mədəni əhəmiyyətə malik tədbirlər həyata keçirdilər. Respublikamızda Mədəniyyət Nazirliyindən sonra ən böyük şəbəkəyə malik Təhsil Nazirliyinin kitabxanalarının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsində və yeni kitabxanalar yaradılmasında mühüm işlər görüldü. Hazırda Təhsil Nazirliyinin kitabxana sistemində 4500-dən artıq kitabxana fəaliyyət göstərir.

Müstəqillik illərində respublikamızın digər kitabxana şəbəkələri: Azərbaycan Səhiyyə Nazirliyinin, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin, İqtisadiyyat Nazirliyinin, həmçinin AMEA-nın kitabxana şəbəkələri də qarşıya çıxan bütün çətinlikləri müvəffəqiyyətlə dəf edərək, oxuculara kitabxana xidmətini davam etdirmiş və daha da təkmilləşdirmişdir. Xüsusilə elmi və xüsusi kitabxanalar informasiya cəmiyyətinin qarşıda qoyduğu vəzifələrə müvafiq olaraq kitabxanaların informasiya texnologiyası ilə təchiz edilməsinə, kitabxana işinin kompüterləşdirilməsinə və internetə qoşulmağa nail oldular.

Müstəqillik illərində respublikamızda yeni dövlət statusuna malik kitabxanalar yaradılmış və bir sıra kitabxanalara ali statuslar verilmişdir.

Ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü və göstərişi ilə 2003-cü ildə Azərbaycan Respublikası Prezidenti İşlər İdarəsinin Kitabxanası yarandı. Kitabxana Bakı şəhərinin iki ən qədim kitabxanasının: Mərkəzi Şəhər Kitabxanasının (keçmiş V.İ.Lenin adına kitabxana) və Azərbaycan Respublikası Prezidenti İşlər İdarəsi təsərrüfat şöbəsi nəzdində olan kitabxananın (keçmiş Siyasi Maarif Evinin kitabxanası) bazasında təşkil edildi. İndi kitabxana yüksək kitabxana-informasiya texnologiyası ilə təchiz edilmiş, respublikamızda dövlət idarə orqanlarının işçilərinin informasiya təminatını həyata keçirən böyük mədəniyyət mərkəzinə çevrilmişdir.

Müstəqillik illərində Heydər Əliyevin bilavasitə təşəbbüsü və qayğısı ilə yaranan kitabxanalardan biri də Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin kitabxanası olmuşdur. Parlament kitabxanası statusuna malik olan bu kitabxana Milli Məclis aparatının işçilərinə xidmət etməklə yanaşı, deputatların informasiya təminatında yaxından iştirak edir, bilavasitə onların tələb və sorğularının ödənilməsinə xidmət edir.

Müstəqillik illərində respublikamızın böyük elmi kitabxanaları da yüksək status almağa müvəffəq olmuşdur. M.F.Axundov adına Respublika Dövlət Kitabxanasının—Milli Kitabxana—elmi tədqiqat müəssisəsi statusu alması ölkəmizin kitabxana işi tarixində mühüm əlamətdar hadisə kimi qiymətləndirilməlidir.

Həmçinin respublika elminin baş qərargahı olan AMEA-nın Mərkəzi Elmi Kitabxanasının elmi-tədqiqat institutu statusu alması da təqdirəlayiq hadisələrdən biridir, respublika kitabxanaçılığına böyük hədiyyədir. İftixar hissi ilə demək olar ki, hər iki kitabxana ulu öndər Heydər Əliyevin sərəncamı ilə yüksək statusa layiq görülmüşdür.

Beləliklə, XX əsrin II yarısı və XXI əsrin əvvəllərində Azərbaycanda kitabxana işinin tarixinin tədqiq edilib öyrənilməsi bir daha təsdiq edir ki, göstərilən dövrdə kitabxana işinin inkişafı bilavasitə ulu öndər, xalqımızın ümummilli lideri, Azərbaycan xalqının, Azərbaycan dövlətçiliyinin xilaskarı, müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı, Azərbaycan elminin, təhsilinin, mədəniyyətinin böyük hamisi, türk dünyasının ulduzu Heydər Əliyevin adı ilə, onun böyük xidmətləri ilə bağlı olmuşdur. Hazırda Heydər Əliyev dühası Azərbaycan kitabxana işinin yolunu işıqlandırır.

Müstəqil Azərbaycan Respublikasında əsası müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin banisi Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş kitabxana siyasətini son illərdə respublikamızın müdrik Prezidenti İlham Əliyev böyük məharətlə həyata keçirir. Ölkəmiz son beş ildə Heydər Əliyev strategiyasını layiqincə davam etdirərək böyük uğurlar qazanmışdır. Bu uğurlarda Heydər Əliyev ideya irsini, azərbaycançılıq fəlsəfi konsepsiyasını dərindən mənimsəyən İlham Əliyevin Azərbaycan cəmiyyətini bacarıqla irəli aparan məqsədyönlü siyasəti olduqca böyük rol oynayır. Qısa zaman kəsiyində İlham Əliyev ölkənin iqtisadi, siyasi və mədəni inkişafında, xalqın sosial vəziyyətinin yaxşılaşmasında böyük uğurlar qazandı. Bu uğurlar ölkə daxilində və beynəlxalq aləmdə onun dövlət başçısı kimi imicini yüksəklərə qaldırdı.

Ölkəmizdə xalq təsərrüfatının, mədəniyyətin bütün sahələri ilə yanaşı mədəniyyətin mühüm tərkib hissələrindən biri olan kitabxana işi sahəsində öz məqsədyönlü mütərəqqi tədbirlər görüldü. Bu illər mədəni quruculuğun bütün sahələrində dönüş illəri olmuşdur. Mədəniyyətə, o cümlədən kitabxana işinə ayrılan dövlət vəsaiti 3 dəfəyə yaxın artmış, kitabxana işinə dair ölkə Prezidentinin çox böyük mədəni əhəmiyyətə malik olan sərəncamları imzalanmışdır.

Ölkəmizdə latın qrafikasına keçidlə əlaqədar tezliklə ədəbiyyat qıtlığı hiss edilməyə başladı. Respublikamızda kitablar 64 il ərzində kiril əlifbası ilə çap edilmişdi. Kitabxanalarımızın fondunda kiril əlifbası ilə çap edilmiş 150 milyondan artıq kitab saxlanılırdı. Bütün dünya ədəbiyyatı, klassiklərimizin, alimlərin əsərləri kiril əlifbası ilə çap edilmişdi. Bu böyük milli mədəni sərvəti gənc nəslin istifadəsinə vermək dövlət əhəmiyyətli bir vəzifə idi. Bu böyük ideoloji, mənəvi, milli problemin həllində Heydər Əliyev siyasətinin görkəmli davamçısı Prezident İlham Əliyevin 12 yanvar 2004-cü ildə imzaladığı "Azərbaycan dilində latın qrafikası ilə kütləvi nəşrlərin həyata keçirilməsi haqqında" sərəncam böyük əhəmiyyət kəsb etdi. Kiril əlifbası ilə çap edilən kitablar Prezident tərəfindən təsdiq edilmiş siyahıya əsasən çap edilməyə başladı. Bu sərəncama görə nəşr edilən kitablar dövlət büdcəsi hesabına çap edilir, bütün kütləvi kitabxanalara və məktəb kitabxanalarına pulsuz verilir. Son üç il ərzində 9 milyon nüsxədən artıq kitab nəşr edilib kitabxanalara verilmişdir. Böyük iftixar hissi ilə demək olar ki, bu tədbir Azərbaycan kitabxanalarına, Azərbaycanın çoxsaylı oxucularına böyük dövlət qayğısıdır.

Bu yaxınlarda (20 aprel 2007-ci il) hörmətli Prezidentimizin imzaladığı "Azərbaycanda kitabxanaların fəaliyyətinin yaxşılaşdırılması haqqında" sərəncamı bir daha sübut edir ki, İlham Əliyev vaxtilə kitabxanaları "Müqəddəs bir yer, bilik və zəka mənbəyi" kimi qiymətləndirmiş ulu öndər Heydər Əliyevin bütün sahələrdə olduğu kimi, kitabxana işi sahəsində də apardığı siyasətin layiqli davamçısıdır.

Azərbaycan kitabxanalarını xalqın milli sərvəti kimi qiymətləndirən bu sənəd ilk dəfədir ki, kitabxana işinin əhəmiyyəti, cəmiyyətdə tutduğu mövqe, müasir informasiya cəmiyyəti şəraitində kitabxanaların vəzifələri, gələcək inkişaf istiqamətləri və perspektivləri müəyyənləşdirən böyük proqram əhəmiyyətinə malikdir. Sənəddə qarşıda qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsi respublikamızda kitabxana işinin perspektiv inkişafının rəhnidir, Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulub formalaşan kitabxana siyasətinin daha da inkişaf etdirilməsidir.

Ulu öndər Heydər Əliyev ideya irsinin ardıcıl olaraq yerinə yetirilməsini özünün mühüm vəzifəsi hesab edən möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev deyir: "Heydər Əliyevin ideyaları, onun fəlsəfi ideyaları yaşayır və onun qurduğu, yaratdığı müasir Azərbaycan yaşayır və onun yolu ilə inkişaf edir".

Abuzər XƏLƏFOV,
əməkdar elm xadimi,
BMT yanında Beynəlxalq İnformasiyalaşdırma Akademiyasının akademiki,
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdçüsü,
BDU-nun kitabxanaşünaslıq kafedrasının müdiri,
tarix elmləri doktoru, professor.